

7. Про лікарські засоби: Закон України від 04.04.1996 р., № 123/96-ВР. / Відомості Верховної Ради України. 1996. № 22. Ст. 86.
8. How to develop and implement a national drug policy. World Health Organization. Geneva. 2001. URL: http://www.who.int/management/background_4b.pdf (дата звернення: 01.09.2018).
9. Кривдюк О.В., Маньковська В.С. Організація системи контролю якості лікарських засобів. Вінницький національний технічний університет. 2017. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fksa/all-fksa-2017/paper/viewFile/1806/1988> (дата звернення: 01.09.2018).
10. Немченко А.С. Система забезпечення якості лікарських засобів. URL: http://economica.nuph.edu.ua/wp-content/uploads/files/Lectures_OEPH1/lecture_1.10_System_of_quality_of_medicines_2017 (дата звернення: 17.09.2018)
11. Немченко А.С., Подколзіна Р.І. Фармацевтична енциклопедія. URL: <http://www.pharmacyclopedia.com.ua/article/3096/obig-likarskix-preparativ> (дата звернення: 01.09.2018).
12. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04. 2007 р., № 877-V. / Відомості Верховної Ради України. 2007. № 29. Ст. 389.
13. Кологойда О.В. Контроль як правова форма державного регулювання господарських відносин на фондовому ринку України. Право та інновації. 2015. № 3. С. 50–58.
14. Нечитайленко О.І. Адміністративний контроль і нагляд: основні підходи до розуміння та розмежування понять. Правове життя сучасної України. 2013. № 2. С. 118–120.
15. Пашков В.М. Нове в законодавстві. Державний контроль та повноваження громадських організацій. Щотижневик «Аптека». 2007. URL: <http://www.apteka.ua/article/5105> (дата звернення: 02.09.2018).
16. Prawo farmaceutyczne: ustawa Sejm 31.10.2001, №126. Дата оновлення 10.012002. URL: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20011261381> (дата звернення 01.09.2018).

УДК 342.95

АДМІНІСТРАТИВНИЙ РЕГЛАМЕНТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ У НАДАННІ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ

ADMINISTRATIVE REGULATION AS AN INSTRUMENT FOR INTERMEDIARY OF SUBJECTS AT THE PROVISION OF ADMINISTRATIVE SERVICES IN THE ECONOMY

Панькова З.Л., аспірант
кафедри господарського та адміністративного права
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Останнім часом поняття «адміністративний регламент» стало поширене. Вважаємо, необхідним також є впровадження такого поняття у функціонування інституту адміністративних послуг у сфері економіки.

Адміністративний регламент може виступати тим інструментом взаємодії між суб'єктами звернення та суб'єктами надання адміністративних послуг, у разі впровадження та застосування якого кожна сторона має певний обсяг прав та обов'язків та, оскільки такі права та обов'язки відомі сторонам, можна коригувати процес надання адміністративних послуг. Застосування адміністративного регламенту має на меті оптимізацію надання адміністративних послуг.

Ключові слова: адміністративні послуги, суб'єкт надання адміністративних послуг, суб'єкт звернення, адміністративний регламент, якість адміністративних послуг.

В последнее время понятие «административный регламент» широко распространено. Считаем, необходимым также является внедрение такого понятия в функционирование института административных услуг в сфере экономики.

Административный регламент может выступать тем инструментом взаимодействия между субъектами обращения и субъектами предоставления административных услуг, при внедрении и применении которого каждая сторона имеет определенный объем прав и обязанностей и, поскольку такие права и обязанности известны сторонам, можно корректировать процесс предоставления административных услуг. Цель применения административного регламента – оптимизация предоставления административных услуг.

Ключевые слова: административные услуги, субъект предоставления административных услуг, субъект обращения, административный регламент, качество административных услуг.

Recently, the notion of “administrative regulations” is becoming widespread. We consider it necessary also to introduce such a concept in the functioning of the institute of administrative services in the field of economy.

Administrative regulations can act as a tool for interaction between the subjects of treatment and the subjects of providing administrative services, the implementation and application of which each party has a certain amount of rights and responsibilities, and since such rights and obligations are known to the parties, it is possible to adjust the process of providing administrative services. The application of the administrative regulation is aimed at optimizing the provision of administrative services.

In our opinion, successful and systematized definition of “administrative regulation” as a comprehensive description of the order of execution of a separate business process, which ensures the implementation of the function or several functions of the executive body; a system of regulations and standards for the implementation of administrative actions; norms of activity of the authorities; normative act that defines the sequence of interaction of people authorized to make decisions during administrative (government-related) work.

Administrative regulations are the basis for optimizing public functions and translating them into electronic form. Administrative regulations as information-capable regulatory documents should contain very important information for the parties to the relevant legal relationship. The main purpose of the administrative regulation of the provision of administrative services in the field of economics, as noted, is the optimization (improvement of quality) of the provision of the above mentioned services. Administrative regulations should detail the standards and mechanisms for the exercise of citizens' rights in the provision of administrative services.

Taking into account the foregoing, we believe that the regulation of administrative services in the field of economics is an important step in the development of the institution of administrative services, designed to simplify the procedure for the provision of administrative services and bring it to a qualitatively new level.

Key words: administrative services, subject of provision of administrative services, subject of appeal, administrative regulations, quality of administrative services.

Широке застосування адміністративної реформи в Україні, впровадження в діяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування ідеї «сервісної держави», що полягає в служінні держави інтересам її громадян, зумовлює безперервний розвиток та удосконалення функціонування інституту адміністративних послуг. Після прийняття 2012 року Закону України «Про адміністративні послуги» питанням, яке допоки залишається невирішеним та неврегульованим, є те, яким чином забезпечується якість надання адміністративних послуг, оскільки законодавством наразі не визначено критерії якості, яким має відповідати адміністративна послуга. Нині наявні поняття технологічних та інформаційних карток до адміністративних послуг, однак інструментом, мета якого підвищення ефективності роботи органів державної влади та органів місцевого самоврядування та забезпечення якості надання адміністративних послуг, є застосування у діяльності суб'єктів надання адміністративних послуг адміністративних регламентів.

Дотепер з наукової точки зору питанню впровадження адміністративних регламентів у функціонування інституту адміністративних послуг приділялося мало уваги, фрагментарно це питання знайшло своє відображення у наукових працях: І. Голосніченка, В. Тимощука, В. Ладиченко, Р. Каложного, І. Коліушко, О. Циганова, В. Логвінова, М. Мазуркевича, Н. Костенюка, А. Ракша.

Мета статті – з точки зору науки обґрунтувати необхідність впровадження на практиці та закріплення у законодавстві поняття адміністративних регламентів під час надання адміністративних послуг.

Значена мета зумовлює вирішення таких завдань:

- дослідити етимологію поняття «адміністративний регламент» та визначити його ознаки;
- на підставі проведеного аналізу визначити теоретичну та практичну доцільність впровадження адміністративних регламентів під час надання адміністративних послуг у сфері економіки;
- окреслити модель адміністративного регламенту та основних його елементів під час надання адміністративних послуг у сфері економіки.

Виклад основного матеріалу. Одним із напрямів підвищення якості надання адміністративних послуг та збільшення ефективності роботи суб'єктів надання адміністративних послуг є, на нашу думку, впровадження у їхню діяльність адміністративних регламентів. Слід зазначити, що з приводу прийняття адміністративних регламентів наразі не існує єдиних вимог до структури та змісту нормативно-правових актів, що встановлюють порядок надання адміністративних послуг у повному обсязі. Порядок надання більшості адміністративних послуг у сфері економіки регулюється документами різного рівня, при цьому нерідко немає єдиного документа, що описує такий порядок.

Щодо нормативно-правових актів, що діють в Україні, наука та теорія не містять єдиного підходу до визначення поняття адміністративний регламент, що ж стосується застосування останнього під час надання адміністративних послуг наразі визначення взагалі відсутнє.

Розроблення адміністративних регламентів дасть змогу систематизувати повноваження суб'єктів надання адміністративних послуг у сфері економіки, заповнити нормативно-правові прогалини в законодавстві України, впорядкувати адміністративні процедури, а в окремих випадках виключити зайві дії.

Адміністративними регламентами також необхідно встановлювати вимоги для забезпечення комфортності суб'єктів звернення.

В. Логвінов, М. Мазуркевич, Н. Костенюк, А. Ракша пропонують такі дефініції адміністративного регламенту: це стандартизовані і зафіксовані в документальній формі правила (норми) роботи державного органу влади або

його структурних елементів (у вузькому розумінні) чи державного механізму (у більш широкому контексті); організаційно-розпорядчі документи, які надають легітимність й інтегрують процеси, об'єкти і суб'єкти державного управління, що спрямовані на виконання владних повноважень, закріплені певним набором цільових державних функцій [1, с. 36].

У науковому посібнику «Концептуальні засади розвитку електронного урядування в Україні» поняття «адміністративний регламент» визначається як система приписів, що описують послідовність дій і рішень для органів виконавчої влади, їх підрозділів і посадовців. Фактично адміністративний регламент є формою закріплення та формалізації адміністративних процесів в органі влади [2, с. 38].

Своєю чергою адміністративний регламент у наданні адміністративних послуг у сфері економіки – це нормативно-правовий акт, що закріплює послідовний комплекс дій суб'єктів надання адміністративних послуг, вжиття яких спрямоване на якісне, своєчасне надання адміністративної послуги в сфері економіки суб'єктам звернення.

У широкому значенні адміністративний регламент надання адміністративної послуги в сфері економіки – це нормативно-правовий акт, що визначає терміни і послідовність дій і/або прийняття рішень суб'єктів надання адміністративних послуг у сфері економіки, що тягнуть за собою виникнення, зміну або припинення правовідносин або виникнення (передачу) документованої інформації (документа) у зв'язку з безпосереднім зверненням (заявою) фізичної або юридичної особи з метою реалізації їх прав, законних інтересів або виконання покладених на них обов'язків відповідно до законодавства України.

Ознаки адміністративного регламенту адміністративної послуги у сфері економіки:

- 1) вони є актами управління;
- 2) містять норми адміністративного права;
- 3) встановлюють внутрішньоорганізаційні і внутрішньоуправлінські адміністративні процедури;
- 4) приймаються для досягнення особливих завдань у спеціальному порядку уповноваженими виконавчими органами.

Завдання адміністративних регламентів під час надання адміністративних послуг у сфері економіки:

- забезпечення чіткого переліку допустимих дій, які можуть проводитися суб'єктами надання під час надання адміністративних послуг;
- скорочення терміну надання послуг суб'єктам звернення;
- зменшення кількості документів, що подаються суб'єктами звернення для отримання адміністративних послуг у сфері економіки;
- зменшення числа внутрішніх погоджень;
- встановлення вичерпного і чіткого переліку підстав для відмови у наданні послуги;
- впровадження сучасних інформаційних систем у процесі надання адміністративних послуг;
- розширення використання сучасних інформаційних технологій;
- підвищення персональної відповідальності посадових осіб за недотримання норм адміністративного регламенту.

Таким чином, нині адміністративний регламент може стати єдиним документом, що містить всю необхідну інформацію, передбачену законодавчими актами та підзаконними нормативно-правовими актами, необхідну як для громадян, так і для посадових осіб (терміни, перелік документів, підстави для відмови, відповідальність і порядок оскарження дій (бездіяльності) посадових осіб, контактна інформація, стандарт комфортності та ін.).

Наявність адміністративного регламенту не дає суб'єкту надання адміністративної послуги можливості чинити на власний розсуд (самостійно встановлювати

терміни, умови і підстави прийняття рішень, вимагати додаткові документи), що зводять до мінімуму ризик виникнення корупційних проявів.

З вищенаведеного можна окреслити типову модель адміністративного регламенту адміністративної послуги в сфері економіки. Така модель має бути ефективною та зручною як для суб'єктів надання адміністративних послуг, так і для суб'єктів звернення: фізичних осіб, фізичних осіб-підприємців, юридичних осіб. Типова модель адміністративного регламенту має містити доступну інформацію, у разі ознайомлення з якою стане зрозумілим порядок, строки, місце та умови надання адміністративної послуги. Основним, що має містити регламент адміністративної послуги, – це вичерпний перелік суб'єктів, що уповноважені здійснювати її надання.

Відтак важливою насамперед для споживача послуг є інформація про вичерпний перелік документів, необхідних для отримання послуги, інформація про максимально допустимі строки та порядок стягнення адміністративного збору за надання адміністративної послуги. Вищенаведені елементи є загальними для адміністративного регламенту, що стосуються адміністративних регламентів для адміністративних послуг у сфері економіки. Доцільно описати типову модель такого регламенту для вищезазначених послуг.

Адміністративний регламент умовно можна поділити на три взаємопов'язані між собою складові частини, що буде об'єднувати загальні положення надання адміністративних послуг у сфері економіки, інша частина буде закріплювати основні умови, у разі дотримання яких адміністративна послуга може бути надана (перелік документів, контактна ін-

формація суб'єктів надання адміністративних послуг, можливість отримання консультацій, вимоги до місць надання послуг) та положення, що будуть закріплювати адміністративні процедури (детальний опис послідовності дій під час надання адміністративної послуги, зокрема в графічному і схематичному вигляді, може бути відображено в додатках до адміністративного регламенту).

На підставі вищевикладеного можна зробити висновок, що впровадження адміністративних регламентів надання адміністративних послуг у вигляді нормативно-правових актів свідчитиме про те, що відносини з державного обслуговування відносяться винятково до сфери публічного правового регулювання, а регламентування державного обслуговування на сьогодні об'єктивно потребує якнайшвидшої систематизації, яка має бути випереджальною щодо всіх інших змін.

Нині явно недостатнім виглядає сформований порядок адміністративної регламентації, коли окремі норми включаються у законодавчі акти за необхідністю, з окремих питань. Багато питань визначення порядку діяльності встановлюються самими суб'єктами надання адміністративних послуг. Давно відома істина: ніхто не може бути суддею у власній справі. Однак склався порядок регулювання адміністративної діяльності як раз таким чином і побудований так, що суддею у власній справі стає сам суб'єкт надання адміністративних послуг.

Адміністративна регламентація має привести до формування регламентного права, покликаного розімкнути порочне коло саморегулювання публічної адміністрації та залучити громадян до активного контролю за її діяльністю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Логвінов В. Регламентация административной деятельности государственных органов власти. / Логвинов В., Мазуркевич М., Костенюк Н., Ракша А. Сборник научных работ «Эффективность государственного управления». 2011. Вып. 29. С. 34–41.
2. Концептуальні засади розвитку електронного урядування в Україні. / О.А. Баранов, М.С. Демкова, С.В. Дзюба, А.В. Єфанов, І.Б. Жилияев, Е.Л. Клепець, Ю. Місников, Отт Арво, Т.В. Попова, І.А. Рубан, А.І. Семенченко, С.А. Чукут; за ред. А.І. Семенченко. 2009. 82 с. URL: <http://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2016/02/Kontseptualni-zasadi-rozvitku-elektronnogo-uryaduvannya-v-Ukrayini.pdf>.